

Theater en nieuwe media: zoeken naar linken

RONDETAFELGESPREK MET DIRK DE WIT, GUY CASSIERS
EN ANNEMIE VANACKERE

Marleen Baeten

Nieuwe technologieën nemen een prominente plaats in in een aantal spraakmakende theatervoorstellingen van Guy Cassiers (artistiek leider ro theater). Dirk De Wit (sinds kort werkzaam rond cultuur en nieuwe media binnen het Initiatief Beeldende Kunst) verdiende zijn sporen als film- en videoprogrammator, maar verlegde zijn werkterrein naar de nieuwe, digitale media. Annemie Vanackere is programmamaker in de Rotterdamse Schouwburg. In onderstaand gesprek zoeken ze naar linken tussen theater en nieuwe media. Bij wijze van voorzet mailde Dirk De Wit hen enkele ideeën over nieuwe media. Daarin maakte hij het onderscheid tussen nieuwe media als expressiemiddel en de ontwikkeling van nieuwe artistieke praktijken binnen een maatschappelijke context waarin nieuwe media toegeëigend worden door economische en politieke machten. Centraal stond de vraag naar uitwisseling en participatie. Na het gesprek werkte hij één en ander uit tot een tekst (zie p. 26).

GUY CASSIERS: Wat er gebeurd is met de televisie en nu ook met de digitale media – aanvankelijk een vrijplaats en stilaan ingepakt door de economie en de politiek –, is niet uniek. Met kranten is dat ook zo geweest. Toen de drukpers uitgevonden werd idem dito. Ik denk dat elk medium dat ontstaat, onthaald wordt als mogelijkheid tot nieuwe vrijheden en dat het heel snel omslaat in het tegendeel. Hetzelfde geldt voor de schilderkunst. En voor het theater. Wat ik zo interessant vind aan het theater op dit moment is zijn isolement, als gevolg van de kwaliteiten van snelle communicatie waarover andere media beschikken. Daardoor kan de plek van het theater herdacht worden en kunnen er hier meer vrijheden ontstaan. Hetzelfde is gebeurd met de schilderkunst door de opkomst van de fotografie.

ANNEMIE VANACKERE: Kan je iets meer zeggen over dat isolement?

CASSIERS: De laatste twintig jaar wordt de functie van het theater heel sterk in vraag gesteld. Uit de politieke dialoog die er gevoerd wordt – hier in Nederland, maar zeker in Amerika – krijg ik de indruk dat de theatermakers zich vandaag moeten verantwoorden waarom ze nog met theater bezig zijn.

VANACKERE: Het gaat om de plek die kunst in het algemeen krijgt in een maatschappij, om de bereidheid die er is om er geld voor vrij te maken. Ik weet niet of de situatie zo anders is voor het theater dan voor de beeldende kunst. Het is gewoon iets gemakkelijker om privé-geld te vinden voor beeldende kunst: omdat er een 'markt' is, omdat het om objecten gaat. Bovendien: wat is theater? De musicals en het

commerciële theater hebben een enorm succes! Ik denk dat het gesubsidieerde theater niet méér verantwoording moet afleggen dan de andere gesubsidieerde kunsten.

DIRK DE WIT: In de beeldende kunst heb je een gelijkaardig gegeven. Wanneer een privé-galerie maar twee bezoekers per dag over de vloer krijgt, maakt niemand zich zorgen. Op het ogenblik dat je gesubsidieerde tentoonstellingsruimtes krijgt, wordt de tolerantie minder groot en stelt men vragen: wat toon je, begrijpen de mensen het wel, hoeveel volk komt er,...? Dezelfde vragen die aan het gesubsidieerde theater gesteld worden.

CASSIERS: Tegelijk met de groeiende vraag om verantwoording zie ik dat de theatermakers niet meer in het politieke debat aanwezig zijn. Misschien idealiseer ik de maatschappelijke positie die De Nieuwe Scène innam in de jaren '70, toen de BRT nog maar één zender was, waarop je – om het platweg te zeggen – het nieuws had en Jan Theys. Het debat werd elders gevoerd. Vandaag de dag zijn theatermakers veel minder als opiniemaker aanwezig in de media dan schrijvers of iemand als Jan Hoet. Ik denk dat het op de eerste plaats de schuld is van de theatermakers zelf: dat we onszelf minder een plek geven in dat debat.

VANACKERE: Het echte debat vindt niet plaats op televisie.

DE WIT: Het is een kijken in de tweede graad: je ziet hoe de propagandamachine in elkaar steekt. Je ziet de desinformatie. Ook in de jaren '60-'70 was televisie in grote mate showtelevisie. Het verschil is dat veel kunstenaars toen nog dachten dat ze daarin konden infiltreren.

CASSIERS: Dat idealisme is verdwenen. Alleen, zo denken wij erover, maar zo denkt de persoon